

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum hæc sit conueniens forma huius sacramenti, Hoc est corpus, &c. 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

¶ Quarto, de virtute vtriusque formæ.

¶ Quinto, de veritate loquutionis.

¶ Sexto, de comparatione vnius formæ ad aliam.

ARTIC. I.

*Utrum hæc sit forma huius sacramenti, Hoc est corpus meum: &, Hic est calix sanguinis mei?*464
4. d. 8. q.
2. a. 2. c.
3.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod hæc non sit forma huius sacramenti, Hoc est corpus meum: &, Hic est calix sanguinis mei. Illa enim verba videntur pertinere ad formam huius sacramenti, quibus Christus corpus suum & sanguinem consecrauit. Sed Christus ante benedixit panem acceptum, & postea dixit, Accipite & comedite, hoc est corpus meum; (vt habetur Matth. 26.) & similiter fecit de calice. Ergo prædicta verba non sunt forma huius sacramenti.

*Refertur
de cõf. d.
2. c. quia
corpus af
sumptũ.*

¶ 2 Præterea, Eusebius Emiffenus dicit *, quod inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in suum corpus conuertit, dicens, Accipite, & comedite, hoc est corpus meum. Ergo totum hoc videtur pertinere ad formam huius sacramenti. Et eadem ratio est de verbis pertinentibus ad sanguinem.

¶ 3 Præterea, in forma baptismi exprimitur persona ministri, & actus eius, cum dicitur, Ego te baptizo. Sed in præmissis verbis nulla fit mentio de persona ministri, nec de actu eius. Ergo non est conueniens forma sacramenti.

*in arg. 1.
posita.*

¶ 4 Præterea, Forma sacramenti sufficit ad perfectionem sacramenti: vnde sacramentum baptismi quandoque perfici potest solis verbis formæ prolatis, omnibus alijs prætermiſſis. Si ergo prædicta verba * sunt forma huius sacramenti, videtur quod aliquando possit hoc sacramentum perfici his solis verbis prolatis, & omnibus alijs prætermiſſis, quæ in Missa dicuntur. Quod tamen videtur esse falsum: quia vbi verba alia prætermittentur, prædicta verba * acciperentur ex persona sacerdotis proferentis, in cuius corpus & sanguinem panis & vinum non

Ibid.

conuertuntur . Non ergo prædicta verba sunt forma huius sacramenti .

SED contra est, quod Amb. f. dicit in lib. de sacra-
 mentis . Consecratio fit verbis & sermonibus Domi-
 ni Iesu : nam per reliqua omnia quæ dicuntur , laus
 Deo defertur, oratione petitur pro populo, pro regi-
 bus, pro cæteris . vbi autem sacramentum conficitur,
 iam non suis sermonibus sacerdos vitur , sed vitur
 sermonibus Christi . Ergo sermo Christi hoc conficit
 sacramentum .

*lib. 4. c. 4.
 paulo 2
 prin. 8 9.*

RESPONDEO dicendum, quòd hoc sacramentum
 ab alijs sacramentis differt in duobus . Primo quidē,
 quantum ad hoc , quòd hoc sacramentum perficitur
 in consecratione materiæ : alia verò sacramenta
 perficiuntur in vsu materiæ consecratæ .

Secundo, quia in alijs sacramentis consecratio ma-
 teriæ consistit solum in quadam benedictione , ex
 qua materia consecrata accipit instrumentaliter
 quamdam spirituales virtutem, quæ per ministrum,
 qui est instrumentum animatum , potest ad instru-
 menta inanimata procedere . Sed in hoc sacramento
 consecratio materiæ consistit in quadam miraculo-
 sa conuersione substantiæ , quæ a solo Deo perfici
 potest . Vnde minister in hoc sacramento perficiendo
 non habet alium actum nisi prolationem verborum .
 Et quia forma debet esse conueniens rei , idè for-
 ma huius sacramenti differt à formis aliorum sacra-
 mentorum in duobus . Primo quidem, quia formæ alio-
 rorum sacramentorum important vsum materiæ, pu-
 ta baptismationem vel consignationem : sed forma
 huius sacramenti importat solam consecrationem
 materiæ, quæ in transubstantiatione consistit : puta
 cum dicitur, Hoc est corpus meum; vel, Hic est calix
 sanguinis mei . Secundo, quia formæ aliorum sacra-
 mentorum proferuntur ex persona ministri : siue per
 modum exercentis actum, sicut cum dicitur, Ego te
 baptizo, vel, Ego te confirmo: siue per modum impe-
 rantis, sicut in sacramento ordinis dicitur, Accipe
 pote-

potestatem, &c. siue per modum deprecantis, sicut cum in sacramento extremæ vnctionis dicitur, Per istam vnctionem, & nostram intercessionem, &c. Sed forma huius sacramenti profertur quasi ex persona ipsius Christi loquentis: vt detur intelligi quod minister in perfectione huius sacramenti nihil agit, nisi quod profert verba Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod circa hoc est multiplex opinio. Quidam enim dixerunt, quod Christus qui habebat potestatem excellentiæ in sacramento, absque omni forma verborum hoc sacramentum perfecit; & postea verba protulit, sub quibus alij postmodum consecrarent. Quod videntur sonare verba Innocentij III.* dicentis, Sane dici potest, quod Christus virtute diuina confecit, & postea formam expressit, sub qua posteri benedicerent. Sed contra hoc expresse sunt verba Euangelij, in quibus dicitur, quod Christus benedixit: quæ quidem benedictio aliquibus verbis facta est. Vnde prædicta verba Innocentij sunt opinatiue magis dicta, quam determinatiue. Quidam autem dixerunt, quod benedictio illa facta est quibusdam alijs verbis nobis ignotis. Sed nec hoc stare potest: quia benedictio consecrationis tunc perficitur per recitationem eorum, quæ tunc acta sunt. Vnde si tunc per hæc verba non est facta consecratio, nec modo fieret. Et ideo alij dixerunt, quod illa benedictio eisdem etiam verbis facta est, quibus modo fit: sed Christus ea bis protulit. Primum quidem secretè ad consecrandum: secundò manifestè ad instruendum. Sed nec hoc stare potest: quia sacerdos consecrat, proferens hæc verba, non vt à Christo in occulta benedictione dicta, sed vt publicè prolata. Vnde cum non habeant vim huiusmodi verba, nisi ex Christi prolatione, videtur quod etiam Christus manifestè ea proferens consecrauerit. Et ideo alij dixerunt, quod Euangelistæ non semper eundem ordinem in recitando seruauerunt, quo res sunt gestæ: vt patet per Augustinum.

in

*Id hæc in
l. 4. de sa-
cro alta-
ris myste-
rio, ca. 6.
sit. si.*

in * lib. de Consensu Euangelistarum. Vnde intelligendum est ordinem rei gestæ sic exprimi posse: Accipiens panem benedixit, dicēs, hoc est corpus meū; & deinde fregit, & dedit discipulis suis. Sed idem sensus haberi potest etiam verbis Euangelij non mutatis: nam hoc participium, Dicens, concomitantiam quandam importat verborum prolatorum ad ea qua præcedunt. Non autem oportet quod hæc concomitantia intelligatur solum respectu ultimi verbi prolati: quasi Christus tunc ista verba protulerit, quando dedit discipulis suis. Sed potest intelligi concomitantia respectu totius præcedentis: vt sit sensus, Dum benediceret, frangeret, & daret discipulis suis, hæc verba dixit, Accipite, &c.

l 2. colligitur ex c. 30. & 31. & 44 to. 4.

Ad secundum dicendum, quod in his verbis, Accipite & comedite, intelligitur vsus materiæ consecratae: qui non est de necessitate huius sacramenti (vt supra habitum est †): & ideo nec hæc verba sunt de substantia formæ. Quia tamen ad quandam perfectionem sacramenti pertinet materiæ cōsecratae vsus (sicut operatio non est prima, sed secunda perfectio rei), ideo per omnia ista verba exprimitur tota perfectio huius sacramenti: & hoc modo Euseb. intellexit * his verbis confici sacramentum, quantum ad primam & secundam perfectionem ipsius.

q. 74. a. 7

lpc. cit. in arg.

Ad tertium dicendum, quod in sacramento baptismi, minister aliquem actum exercet circa vsum materiæ, qui est de essentia sacramenti: quod non est in hoc sacramento. Et ideo non est similis ratio.

Ad quartum dicendum, quod quidam dixerunt, hoc sacramentum perfici non posse, prædictis verbis prolatis, & alijs prætermisissis, præcipue quæ sunt in canone missæ. Sed hoc patet esse falsum, tum ex verbis Amb.* supra inductis, tum etiam quia canon missæ non est idem apud omnes, nec secundum omnia tempora; sed diuersa sunt à diuersis apposita. Vnde dicendum est, quod si sacerdos sola verba prædicta proferret cum intentione conficiendi hoc sacramen-

in ar. sed contr.

tum, perficeretur hoc sacramentum: quia intentio faceret, ut hæc verba intelligerentur quasi ex persona Christi prolata, etiam si verbis præcedentibus hoc non recitaretur. Grauius tamen peccaret sacerdos si conficiens hoc sacramentum, utpote ritum Ecclesiæ non seruauit. Nec est simile de baptismo, quod est sacramentum necessitatis: defectum autem huius sacramenti potest supplere spiritualis manducatio, sicut August. * dicit.

ARTIC. II.

Virum hæc sit conueniens forma consecrationis panis, Hæc est corpus meum?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod hæc non sit conueniens forma consecrationis panis, hoc est corpus meum. Per formam enim sacramenti debet exprimi sacramenti effectus. Sed effectus, qui fit in consecratione panis, est conuersio substantiæ panis in corpus Christi, quæ magis exprimitur per hoc verbum, Fit, quam per hoc verbum, Est. Ergo in forma consecrationis deberet dici, hoc fit corpus meum.

¶ 2 Præterea, Ambros. † dicit in lib. de sacramentis, Sermo Christi hoc conficit sacramentum: quis sermo Christi? hic, quo facta sunt omnia. Iussit Dominus, & facta sunt cæli & terra. Ergo & forma huius sacramenti conuenientior esset per verbum imperatiuum, ut diceretur, hoc fit corpus meum.

¶ 3 Præterea, Per subiectum huius locutionis importatur illud quod conuertitur, sicut per prædicatū importatur conuersionis terminus. Sed sicut est determinatum id in quod fit conuersio (non enim fit conuersio nisi in corpus Christi) ita est determinatum id quod conuertitur: non enim conuertitur in corpus Christi nisi panis. Ergo sicut ex parte prædicati ponitur nomen, ita ex parte subiecti debet poni nomen, ut dicatur, hic panis est corpus meum.

¶ 4 Præterea, Sicut id, in quod terminatur conuersio, est determinatæ naturæ, (quia est corpus) ita

etiam

trac. 20. 2.
10. 10. 9.
Colligi-
tur etiã
ex eo qd
ex Aug.
refertur
de cons. d.
a. c. Nul-
li.

465

Su. q. 60.
a. 3. co. et
q. 85. a. 2.
co. et inf.
q. 83. a. 4.
ad 1. C.
q. 84. a. 3.
co. C. 4.
d. 8. q. 2.
ar. 1. q. 1.
et 2. et a.
4. q. 3. C.
1. Co. 11.
le. 5. co. 4.
* 1. 4. c. 4.
nō pro: ul
d. pri. t. 4.